

Lausunto (mielipide)

Laajavuoren liikunta- ja matkailualueen asemakaavan laajennus ja muutos

Kaavatunnus: 17:110

Kaavan aloitusvaihe, OAS

27.9.2024

Laajavuoren liikunta- ja matkailualue

Laajavuoren alueelle on suunnitteilla asemakaavan muutos, jolla voi olla pitkälle kantavia vaikutuksia alueen maankäyttöön, luontoon ja virkistykseen sekä alueen kehittymismahdollisuuksiin. **Suomen Luonnonsuojeluliiton Jyväskylän seudun yhdistys** haluaa tuoda jo ennen kaavoitusprosessin luonnosvaihetta ilmi alueen erityispiirteisiin, luonto- ja virkistysarvoihin liittyviä seikkoja, jotka on syytä ottaa huomioon kaavavalmistelussa.

Ohjaavia tekijöitä:

EU:n biodiversiteettistrategia (YM 16.9.2024 <https://ym.fi/eu-n-biodiversiteettistrategia>):

”Kolme tavoitteista liittyy luonnonsuojelualueverkostoon. Tavoitteita ovat mm. suojelupinta-alan kasvattaminen niin, että 30 prosenttia EU:n maa-alueista ja 30 prosenttia merialueista on oikeudellisen suojelun piirissä, tiukan suojelun piirissä on vähintään 1/3 EU:n suojelualueista, mukaan lukien kaikki jäljellä olevat vanhat ja luonnontilaiset metsät kaikkien suojelualueiden hoidon tehostaminen.

Komissio edellyttää, että jäsenmaat antavat kaksi sitoumusta avaintavoitteisiin liittyen. Ensimmäinen sitoumus koskee sitä, kuinka jäsenmaat aikovat edistää EU:n yhteisen 30 % suojelupinta-alatavoitteen ja 10 % tiukan suojelun tavoitteen

saavuttamista. Jäljellä olevien vanhojen ja luonnontilaisten metsien tiukan suoje-
lun tavoite sisältyy tähän kokonaisuuteen. Toinen sitoumus koskee jäsenmaiden
toimia, joilla turvataan luonto- ja lintudirektiivin liitteiden lajien ja luontotyyppien
suojelutaso sekä toimia, joilla suojelutasoa parannetaan 30:llä prosentilla lajeista
ja luontotyypeistä.”

Ympäristöministeriö (<https://ym.fi/lajien-ja-luontotyyppien-suojelu>
[16.9.2024](https://ym.fi/lajien-ja-luontotyyppien-suojelu)):

”Suomen luonnon köyhtyminen johtuu erityisesti metsäelinympäristöjen muutok-
sista, kuten metsien uudistamis- ja hoitotoimista sekä vanhojen metsien, kook-
kaiden puiden ja lahopuun vähenemisestä.”

”Kunnat edistävät ja valvovat luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan. Kunnat
voivat muun muassa valmistella rauhoitusesityksiä ja suojelukohteiden hoito- ja
käyttösuunnitelmia tai päättää luonnonmuistomerkkien suojelusta. Kunta huoleh-
tii, että maankäytön ja rakentamisen suunnittelussa edistetään ekologisesti kes-
tävää kehitystä ja että suunnitelmien vaikutukset ympäristöön otetaan huomi-
oon.”

Jyväskylän kaupunginjohtaja 11.9.2024 (<https://yle.fi/a/74-20111404>): ”Al-
lekirjoittaneet lupaavat kehittää alueidensa viher- ja vesialueita niin, että ne tu-
kevat luonnon monimuotoisuutta ja kaupunkilaisten hyvinvointia.”

<https://www.ouka.fi/uutiset/sitoutuminen-luontokadon-pysayttamiseen-ja-luon->
[non-monimuotoisuuden-vahvistamiseen](https://www.ouka.fi/uutiset/sitoutuminen-luontokadon-pysayttamiseen-ja-luon-)

Jyväskylän kaupunkistrategia 2022-2025 (16.9.2024 <https://www.jyvas->
[kyla.fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/strategia-ja-kehittaminen/kaupunkistrategia](https://www.jyvaskyla.fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/strategia-ja-kehittaminen/kaupunkistrategia))

Jyväskylän kaupungin Resurssiviisas Jyväskylä 2040- ohjelma (16.9.2024
<https://www.jyvaskyla.fi/ymparisto/resurssiviisaus/resurssiviisausohjelma>)

Nykyistä käyttöä ja vaikutuksia:

Laajavuori lähialueineen on lähiluonto ja -virkistyskohteena yksi Jyväskylän suosi-
tuimmista ja tärkeimmistä. Se on kaupunginkin toimesta tunnistettu päävirkistys-
alueeksi sekä on itsessään yksi suurimmista luonto- ja virkistysaluekokonaisuuk-
sista.

Laajavuoren alueen luonto on monin osin kulunutta myös johtuen sen suosiosta
virkistys- ja harrastusalueena. Pääosin kulumat keskittyvät pääkäyttöalueille sekä
reitistöön sekä reitistön välittömään läheisyyteen. Käyttäjämäärien tavoitteellinen

kasvattaminen yli kaksinkertaiseksi nykyisestä luo aivan uudenlaisen käyttöpaineen alueelle sekä potentiaalisen, hyvin todennäköisen riskin luonnolle ja etenkin maaperän kulumiselle. Jotta käyttäjämäärien kasvattamiseen olisi mahdollista päästä millään tavalla kestävästi, se edellyttää merkittävää suojelualueiden lisäämistä ja alueiden rajaamista kokonaan käytön ulkopuolelle sekä reitistön kehittämistä paremmin ohjaavaksi sekä maankulumista vähentäväksi.

Myös maankäyttö rakentamiseen nakertaa jatkuvasti kaupungin luonto- ja virkistysalueiden peittävyttä, samalla käyttöpaineen kasvaessa. Näin myös Laajavuorella ja sen lähialueilla. Laajavuoren luonto- ja virkistysaluetta on nakertaneet suoraan asuinalueiden laajentuminen Ruokkeen, Kortemäen ja Haukkala-Korteniityn suunnilta sekä Killerin alueen laajentuminen. Lisäksi suoran alueiden häviämisen lisäksi ympäröivän alueen asumisen määrän kasvaessa, käyttöpainetta alueella tulee jatkuvasti lisää. Tulee myös huomioida, että käyttöpaineen kasvu sekä ns. reunaefekti lisää käyttöpainetta syvemmälle alueen keskiosia sekä suoraan heikentää alueen määrää ja laatua.

Laajavuoren alueelle on esitetty metsien hoitosuunnitelma 2020-2030 (https://www.jyvaskyla.fi/sites/default/files/atoms/files/laajavuoren_hoitosuunnitelma.pdf). Suunnitelmassa alueen luonto- ja virkistysarvoiltaan tärkeitä alueita, kuten vanhoja kuusikoita "käsitellään" avohakkuilla, ja kokonaisvaikutukseltaan metsänhoitosuunnitelman toteutuessa alueen metsien keski-ikä laskee suojelualueiden ulkopuolella ja luonnon monimuotoisuus heikkenee.

Yleisellä tasolla voidaan todeta, että Jyvässkylän kaupungin omien alueiden hakuuun suunnitelman mukaan vanhat metsät vähenevät merkittävästi kaikilla muilla kaupungin omistamilla metsäalueilla paitsi suojelun piirissä olevilla alueilla. Kaupungin tavoite nostaa omien metsien suojeluaste 17 %:iin on toteutunut tai toteutumassa, mutta Jyvässkylän kaupungin alueen metsistä on suojeltu kuitenkin vain noin 2 %. Tässä on havaittavissa ristiriita ylempien monimuotoisuusohjauksen kanssa, eikä siihen ole näköpiirissä muutoksia.

Suurimmat haitat nykyisessä maankäytössä ovat metsälajiston köyhtyminen ja kokonaan häviäminen, ikä- ja lajiväärentymät metsissä ja vanhojen metsien häviäminen (nykyinen hakuuun suunnitelma Laajavuoreen laskee keski-ikää sekä hävittää käytännössä vanhemmat metsät suojelualueiden ulkopuolelta).

Näin ollen on hyvin keskeistä, että Laajavuoren asemakaavoituksen päivityksen yhteydessä tarkastellaan luonto- ja ympäristöarvoja siten, että

päivityksellä ei aiheuteta merkittävää haittaa luonnon monimuotoisuudelle eikä vähennetä metsäpeitteellistä alaa.

Huomioitavaa kaavoituksessa:

1. Laajavuoren Matkailullinen ja maankäytöllinen kehittämissuunnitelma (24.8.2018) ei huomioi luontoarvoja millään tapaa.

- a. Huolimatta kyselyaineiston vastausten vahvasta painotuksesta luontoon ja metsäisyyteen niin alueen vanhimpien ja monimuotoisimpien metsien päälle oltaisiin tuomassa rakentamista sekä "seikkailuaktiviteettejä". Kaavoituksessa ei tule ottaa käyttöön nykyisiä metsäisiä alueita rakentamiselle, vaan on keskitettävä toiminnot jo rakennetuille ja heikennetyille alueille.
- b. Metsäiset alueet Laajavuorella ovat yleisesti, kuten kaava-alueellakin, hyvin jyrkkäpiirteisiä, joihin rakentaminen tarkoittaisi voimakkaita maansiirtotoimia, mitä ei ole suotavaa tuoda näin keskeiselle luonto- ja virkistysalueelle.

2. Hikipolku - Vuorilammen rantaviiva – Hyppyrin - Takarinteen reuna muodostaman linjauksen pohjoispuolelle ei tule tuoda uutta rakentamista muuta kuin korkeintaan olemassa olevien reittien parantamisen muodossa.

- a. Tämänkin rajauksen eteläpuolella on merkittäviä puustoyhteyksiä, kuten järeitä haavikoita, jotka voivat olla mm. liito-oravan kulkuyhteyksiä ja pesäpuita alueella. Alueen yleispiirteinen kallioisuus, kivikkoineen ja järeine puineen on myös mahdollista lepakkoaluetta. Alueella on paljon pienialaisia merkittäviä monimuotoisuuskohteita, kuten pienvesistöjä, painaumia, paljon järeää haavikkoa ja lehtipuita sekä hienoja järeitä rinnenemetsiä naavaisina vanhoine puineen.

3. Kehittämissuunnitelman esitetty Scandic Hotellin pohjoispuolen metsää ei myöskään tule tuhota majoitustoiminnan vuoksi.

- a. Kyseinen metsäala on suoraan yhteydessä vieressä olevan suojelualueeseen sekä muodostaa Laajavuoren tien-Haukkalantien välissä yhtenäisen monimuotoisen vanhan metsän kokonaisuuden, jossa mm. pesii tikkoja ja haukkoja sekä todennäköisesti liito-oravia.
- b. Tätä aluetta ei myöskään tule halkaista uusilla kulkuyhteyksillä, mikä heikentäisi alueen laatua luontonäkökulmasta. Alue on myös jyrkkäpiirteistä, mihin rakentaminen vaatisi merkittäviä maansiirtotoimia, jotka olisivat tuhoisia luonnon kannalta.

4. Asemakaavassa tulee suojella kaikki ne metsäalueet, jotka jäävät rakentamisalueiden ulkopuolelle edellä mainituin rajauksin.

- a. Rakentamis- ja käyttöpaine ja nykyinen metsänhoito aiheuttavat suurimman riskiin alueen luonnon monimuotoisuudelle. Kaavoituksella tämän alueen luontoarvot voidaan turvata nykyisellään sekä mahdollistaa luonnon säilyminen myös tuleville sukupolville. Tällä tavalla on myös mahdollista päästä hitaasti kohti kaupungin omia kuin myös kansallisia monimuotoisuustavoitteita.

Suomen luonnonsuojeluliiton Jyväskylän seudun yhdistys
jyvaskyla@sll.fi

Yhdistyksen puolesta

Hanna Jyske (pj.)
gsm 040 5755 198

Pentti Mattila (tal.hoit.)
gsm 040 344 6739